

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Disputatio VI. De Existentia & Possibilitate Visionis Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

fore ubique: quia immenſitas faceret illam indiſtantem non ſecundum ſe totaliter, ſed ſecundum ſui partem virtualem, quatenus nempe æquivaleret loco proprio determinato creaturæ: & ſic pariter non ſequitur, quod creatura ſit æterna, vel ab æterno, quia æternitas illam DEO facit præſentem non ſe totâ, ſed ſecundum illam partem, vel (ut appellant) ſinum virtualem æternitatis, ſecundum quem correſpondet propriæ durationi & menſuræ creatæ, ac certæ temporis differentiæ.

22. Inferes ex dictis primò. Quamvis omnia ſucceſſiva etiam contraria & repugnantia, mors & vita, peccatum & gratia ſint ſimul præſentia in æternitate, non tamen deſtrui ipſorum eſſentialem ſucceſſionem aut contrarietatem, quia illa præſentia eſt ipſis extrinſeca, non intrinſeca;

nempe præſentialitate æternitatis ſe ad illa extendentis, non præſentialitate ſuæ durationis ad æternitatem ſe extendentis.

Ipſa quoque æternitas non adæquatè, ſed virtualiter inadæquatè ad illa extenditur; ita nimirum, ut ſecundum aliam perfectionem virtualem exhibeat Judam Apoſtolum, ſecundum aliam partem Judam proditorem; ſecundum aliam partem virtualem Antichriſtum natum, ſecundum aliam mortuum. Unde

Inferes ſecundò. Utramque propoſitionem ſi-23, ne contradictione verificari poſſe: *Nunc Antichriſtus eſt, nunc Antichriſtus non eſt*: ſi nimirum in prima propoſitione *ly nunc* ſignificet menſuram alienam & *Nunc* æternitatis: in altera verò menſuram propriæ durationis.

DISPUTATIO VI.

DE

Exiſtentia & poſſibilitate viſionis DEI.

CONſideravimus DEUM, ut in ſe eſt, nunc ipſum contemplantur, *prout eſt in cognitione noſtra*: quod triplici modo fieri poſteſt. Primò quidem naturali & abſtractivâ cognitione, quâ ex *viſibilibus* effectibus *inviſibilia DEI* intelliguntur: quomodo DEUM à nobis cognosci, nec invincibiliter ignorari poſſe initio dictum eſt. Secundò cognitione ſupernaturali, ſed obſcurâ tamen, & abſtractivâ, quæ ex lumine & habitu fidei procedit, ſuo loco diſcutienda. Tertiò clarâ

& intuitivâ, quâ DEUS ut in ſe eſt, cognoscitur, & per analogiam ad viſionem corpoream, *viſio* appellatur, verè *viſio magna*! Ex 2. quâ mentes beatæ *Regem in decore ſuo videbunt*. Il. 33. non ampliùs in umbra fidei, ſed luce gloriæ, non in *enigmatè, ſed facie ad faciem*. 1. Corinth. 13. Hujus exiſtentiam & poſſibilitatem præſenti diſputatione diſquirimus, & à certis ad incertiora progredimur.

ARTICULUS I.

An DEVM clarè videri per gratiam ſit poſſibile?

SUMMARIÆ.

1. *Hæreſis contra præſentem doctrinam & contraria Catholica veritas.*
2. *Exponuntur objecta teſtimonia S. ſcript.*
3. *Et authoritates quorundam SS. PP.*
4. *Beati de factò DEVM vident.*

1. ARmenorum error fuit, quos refert Arnica-
nus l. 14. c. 1. & cujuſdam Almarici tempore Innocentii III. quod DEUS per nullam potentiam ab aliquo intellectu creato intuitivè videri poſſit. Cujus oppoſita ſententia eſt de fide ex SS. litteris 1. Jo. 3. *videmus nunc per ſpeculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem &c.* Taliâ habentur Matt. 5. & Matt. 18. Ex quâ infalſibiliter ſequitur altera pars concluſionis: quia actus probat potentiam, & confirmat ſpeciali ratione S. Doctòr: Poſſibile eſt ut creaturâ rationalis conſequatur ſuam beatitudinem: ſed ejus beatitudo conſiſtit in clara viſione DEI: ergo poſſibile eſt ut creaturâ rationalis DEUM videat.

2. Neque obſtant primò illa ſcript. loca, quibus negari videtur poſſibilitas creaturæ viſionis, uti

cum 1. Tim. 2. DEUS dicitur *inviſibilis*, &c. 6. quem nullus hominum vidit, ſed nec videre poſteſt. & 1. Jo. 1. *DEVM nemo vidit unquam*. Nam Reſp. Hæc loca ſecundum SS. PP. interpretationem intelligendâ eſſe juxta contextûs diverſitatem vel de viſu corporeo, vel de viſione, quæ fit viribus ac lumine naturæ, vel in hâc vita ſecundum legem DEI ordinariam, vel tandem de viſione comprehenſivâ DEI, qualem non tantum haberi poſſe, ſed ſe ipſos de factò habere, jaçitabant hæretici Anomæi, ut refert Theodoret. l. 4. hæret. fab.

Neque obſtant ſecundò authoritates quorundam SS. PP. velut Hieron. in c. 1. *Iſaie dicentis, nullam creaturam videre faciem DEI juxta naturæ ſuæ proportionem*. S. Baſil. l. 1. contra Eunom. *Subſtantiam DEI eſſe omnibus, præterquam Paternicò, & Spiritui S. inviſibilem*. S. Chryſoſt. ho. 14. in Jo. *nec Prophetas, nec Angelos DEVM vidiffe, ſed ſolum filium & ſpiritum S.* Dicendum enim eſt cum S. D. hîc a. 1. ad 1. Hos aliosque SS. PP. de quorum mente & ſenſu aliunde ſatis

latis constat, solum negasse, quod creatura possit competere comprehensioni DEI cognitio, siquidem disputabant contra Eunomium & Anomæos haereticos, qui dicebant, se etiam naturali cognitione DEUM comprehendere. Et hoc colligit citatus S. D. ex verbis Chrysostr., paulo post prædicta verba subiectis, quibus visionem vocat certissimam Patris considerationem, & comprehensionem tantam, quantum Pater habet de Filio. Qui etiam ho. 69. ad pop. inquit: Beatos Regem ipsum contueri, manifeste non per introitum, non per anigma, non per speculum, sed facie ad faciem, non per fidem, sed per specium, quid clarius?

4. Possibilitatem hujus visionis præterea probat ipse actus, siquidem à Florentino in Decreto unionis definitum est, animas plene purgatas clare intueri DEUM Trinum & Unum, sicuti est. Quod etiam definit Benedictus XII. in extravag. Benedictus DEVS, ac denique Trident. Sels. 5. in dect. pecc. orig. & Sels. 25. de invoc. SS. tametsi ante ejusmodi definitiones nondum fuerit articulus fidei, ipsorum animas sine labe defunctas immunitate ad DEI visionem in calum recipi: dissonantibus præter plures illius temporis Doctores ipsomet Joanne XXII. Et sane hoc ipsum clarissime attestatur S. scriptura 1. Jo. 3. Similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est. videmus enim per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem. 1. Cor. 13. Beati mundo corde, quod

niam ipsi DEVM videbunt. Matt. 5. Angeli eorum semper vident faciem Patris. Matt. 18.

Dices primò. Implicat, ut creatus intellectus videat omnia possibilis: ergo etiam implicat, ut videat divinam essentiam, utpote perfectiorem omnibus possibilibus. Secundò oculus corporeus non potest videre substantiam Angelis: ergo neque intellectus creatus potest videre DEUM. Resp. ad primò negandò causam & suppositum paritatis: quia quod implicet visio omnium possibilium causa non est objecti perfectio. quia si viderentur in divina essentia, etiam divina essentia & omnipotentia comprehenderetur, prout inf. dicitur. Ad secundum disparitas est: quòd substantia intellectualis non contineatur intra adæquatum objectum visus, quod est color & lux. Essentia verò divi contineatur intra latitudinem entis cognoscibilis; quod est adæquatum objectum intellectus. Secunda paritatis ratio est: quòd quidquid evidentià positiva demonstratur, vel per causam, vel per effectum naturalem demonstratur: sed visio beatifica nec habet sui causam naturalem saltem adæquatam & completam, cum ipsa sit quo ad substantiam supernaturalis, & proximum ipsius principium sit supernaturale lumen gloriæ; sed nec habet aliquem effectum naturalem, ut patet: ergo ratione naturali positivè demonstrari non potest.

ARTICULUS II.

An possibilitas hujus visionis sit evidenter cognoscibilis?

SUMMARIA.

1. Datur evidentià negativà possibilis visionis.
2. Quomodo verum sit, quod finiti ad infinitum nulla proportio?
3. Ex dignitate objecti crescit dignitas actus geometricæ.
4. Nulla est paritas ab impossibilitate videndi omnia possibilis.
5. Quomodo sit major distantia intellectus creati à DEO, quam Angeli ab objecto corporeo?
6. Positivè ratio S. D.
7. Et Scoti.
8. Neutra nisi supposità revelatione evidenter concluditur.
9. Scriptura & ratio oppugnat positivam evidentià.
10. Argumentum à naturali appetitu videndi causam.
11. Nec innato, nec elicitò appetitu naturaliter desideratur clara DEI visio.
12. Non obstante, quòd DEVS clarè visus sit hominibus beatitudine.

CONCLUSIO. Negativà evidentià prædictæ visionis possibilitas ostendi potest, solutione videlicet earum, quæ obijci possunt, contradictionum & rationum. Si qua enim foret implicantià, foret ex parte potentia videntis; non ex parte objecti visi: Essentia quippe divina, uti est actus purus, ita ratione sui maximè est intelligibilis, ac visibilis, sed quænam illa foret ex parte potentia?

An primò? quòd finiti ad infinitum nulla proportio, visio est finita, Essentia DEI infinita: ergo inter illa nulla proportio: atqui inter visionem & objectum visum debet esse proportio. Sed ut taceam, quòd hoc argumentum etiam abstractivam DEI cognitionem tolleret, adeoque nimis probaret. Resp. Finiti ad infinitum nulla est proportio, sub eadem acceptione & nomine; conc. sub diversâ, nego. Itaque nulla est proportio inter DEUM & creaturam in ratione entis & entis, actus & actus: nam esse & actualitas DEI infinites excedit omne esse & actualitatem creaturam: est autem proportio in ratione causa & effectus, actus & objecti, termini & terminabilis, perfectivi & perfectibilis, &c.

An secundò? quòd ex dignitate objecti crescat dignitas & perfectio actus; ergo si clarè videretur infinita DEI essentia, etiam visio foret infinita. Sed rursus, omnia priori retorsione. Resp. Crescit ejus perfectio juxta conditionem suæ lineæ, & proportionem geometricam, concedo; juxta conditionem

§. I.
Datur evidentià negativà possibilitatis.
Nota: Aliam esse & dici evidentià positivam, aliam negativam. Positiva est, cum medio positivo ac evidenti ratione demonstratur alicujus rei possibilitas. Negativa est, cum evidenter solvantur argumenta possibilitatem oppugnantia, de posteriori loquendo sit.

R. P. Mezg, Theol. Schol. Tom. 1.

MEZG
DE
LW
35

ditionem objecti, & æqualitatem arithmeticam; nego.

4. An tertio? quod essentia divina sit infinite perfectior, quam omnes creaturae possibiles: ergo si implicat visio omnium possibilium, etiam implicabit visio divinae essentiae. Sed nego consequens, quia causa, cur implicet visio omnium creaturarum possibilium, non est earundem perfectio, sed quia si omnes viderentur, ipsa divina omnipotentia & essentia in qua videntur, deberet comprehendi.
5. An quarto? quod major sit distantia DEI ab intellectu creato, quam Angeli à visu corporeo; sed Angelum videri visu corporeo est impossibile: ergo & DEUM videri intellectu creato est impossibile. Sed Responsum. Majorem esse distantiam in esse entis, non in esse & ratione objecti: quia Angelus est extra objectum adæquatum visus corporei; DEUS autem continetur intra objectum adæquatum intellectus creati.

§. II.

Non datur positiva evidentiā visionis.

6. Positivā ratione S. Doct. possibilitatem visionis ita probat. Possibile est creaturam intellectualem consequi suam beatitudinem: sed beatitudo consistit in clara visione DEI: ergo possibile est à creatura intellectuali clarè videri DEUM. Addit Scotus secundò. Possibile est intellectum saltem per confortationem luminis superioris id omne intuitivè cognoscere, quod intra adæquatum ipsius objectum continetur; sed DEUS continetur intra adæquatum ipsius objectum, quod est ens in tota latitudine: ergo DEUM intuitivè videre potest.
7. Probant hæc argumenta possibilem DEI visionem; sed etiamne evidenter probant, ita ut naturali evidentiā convincant intellectum? Verum prima S. Doct. probatio, quamvis evidenter concludat, supponit tamen in minori propositionem revelatam, quæ naturali lumine cognosci non potest, beatitudinem nempe nostram in clara DEI visione consistere, unde non est purè naturalis, sed Theologica demonstratio.
- Secunda probatio Scoti hoc ipso non evidenter concludit, quod nempe major, neque minor propositio sit evidens: quando enim visio intuitiva extrahit objectum à modo connaturali cognoscendi intellectus creati, non est amplius evidens, an tale objectum intuitivè cognosci possit, aut utrum adhuc intra adæquatum ipsius objectum comprehendatur: Esto enim, quod intra illud comprehendatur quoad substantiam, non tamen est certum, an intra illud quoad modum visibilitatis contineatur.
8. Ais: Visui corporeo concedenda est intuitiva tendentia in omnia sua objecta: ergo etiam intellectui tanquam potentiae superiori: ergo etiam, sicut est evidens, Visui corporeo esse possibilem intuitivam cognitionem suorum objectorum: ita hoc ipsum erit evidens respectu intellectus.
- Resp. nec primam, nec secundam consequentiam esse evidentem. Non primam: quia in primis nimium infert, & probat, videlicet defecto inesse intellectui omnis objecti intuitivam cognitionem:

& aliunde falsum est, quod ea, quæ conveniunt inferioribus, debeant reperiri in superioribus. Non secundam: quia sicuti præter modum intuitivè cognoscendi, convenit intellectui modus abstractivè cognoscendi, quo propter suam materialitatem caret visus corporeus; ita inferri possit, quod aliqua quidem objecta intuitivè; alia verò abstractivè ab ipso cognosci deberent.

Dico igitur. Neque his, neque aliis rationibus naturali lumine excogitatis positiva evidentiā datur de clara DEI visione: ut satis insinuat Apostolus, 1. Cor. 2. quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS illis, qui diligunt illum, conformiter ad illud 11. 69. Oculus non vidit DEUM absque te, quæ præparasti expectantibus te. Triplex quippe datur modus certò aliquid cognoscendi: vel primò immediatè terminis, vel secundò à priori per causam, vel tertio à posteriori per effectum: sed nullo ex his modis datur certa & evidens de clara visione cognitio.

Non primò: quia nullas habemus naturales species clarae visionis, quibus illa, eisque cum possibilitate aut existentia connexio representari possit. Non secundò modo: quia principia visionis, ut essentia divina in ratione speciei, lumen gloriæ &c. æquè ignota sunt nobis, quam ipsa visio. Non tertio modo: quia nullus datur in natura effectus à clara visione dependens, aut connexionem cum illa habens.

Oppones: Inest homini naturalis appetitus videndi DEUM; sed iste non est sine naturali cognitione objecti possibilis: ergo homo naturaliter cognoscit visionem DEI esse possibilem. Majorem probat S. D. hic. a. 1. in c. quod inest homini naturale desiderium cognoscendi causam, cum intuetur effectum. Minor patet, quia non datur efficax appetitus rei impossibilis, unde D. August. 1. 4. contra Jul. Naturalem instinctum beati esse non vellemus, nisi esse possemus. Verum ut supra n. 8. dixi: Inest quidem naturale desiderium cognoscendi causam, modo quo judicat sibi esse possibilem ipsius cognitionem: atqui sine revelatione non potest judicare intellectus sibi intuitivam cognitionem DEI esse possibilem, unde in forma nego maj. & probat. distinguo. Inest homini naturale desiderium cognoscendi causam sive abstractivè, sive intuitivè conc. semper intuitivè, nego, vel sub distinguo, si novit ejusmodi cognitionem sibi debitam aut proportionatam, conc. si non novit, nego.

Ex quo Infero ulterius: Neque efficaci appetitui sive innato, sive elicito claram visionem naturaliter desiderari posse. Non innato; quia iste est vis & propensio naturaliter inclinans in finem à natura præstitutum: at visio clara excedit naturæ vires. Non etiam elicito; quia appetitus efficax cum sit applicativus mediorum, non fertur in finem, nisi ut possibilem assequi, & taliter ab intellectu cognitum: sed visio beatifica nec viribus naturæ est assequibilis, neque ut possibilis ab intellectu cognoscitur: ergo neque efficax appetitus naturæ in illam ferri potest. Dixi, efficax: cum enim inest homini naturale desiderium cognoscendi causam, cum intuetur effectum, ut inquit S. D. hic. q. 12. a. 1. sicut homo habet efficacem appetitum etiam intuitivè cognoscendi causam, quando visionem illius natura-

turaliter cognoscit esse possibilem; ita potest habere inefficacem & conditionatum appetitum videndi causam, quando, licet naturaliter quidem visionis possibilitas ipsi non sit cognita; tamen etiam impossibilitas visionis non est manifesta.

11. Dices. DEUS clarè visus est hominis beatitudo & finis ultimus: sed inest homini naturale desiderium & appetitus suæ beatitudinis, quemadmodum omnia creata suos fines appetunt: ergo inest homini naturalis etiam appetitus clarè videndi DEUM, & consequenter clara DEI visio est ipsi naturaliter cognoscibilis.

Resp. dist. maj. DEUS clarè visus est hominis elevati in finem supernaturalem beatitudo & finis ultimus conc. hominis ut sic & suæ naturæ relictæ, nego maj. sed homo naturaliter appetit suam beatitudinem cum elevatione & adjutorio supernaturali conc. sine illo nego. min. & primam conseq.

vel eandem subdistinguo: ergo inest homini naturalis appetitus videndi DEUM, naturalis cum adjutorio gratiæ, conc. sine illo, nego conseq. Et sic pariter dist. alterum consequens: ergo clara DEI visio est naturaliter ipsi cognoscibilis supposito lumine illustrationis supernaturalis conc. hoc secluso nego.

Ais: Quomodo cognoscit aut appetit naturaliter, si indiget lumine & adjutorio supernaturali? Resp. In quantum naturali discursu ex propositione revelata infert naturalem conclusionem. Sic inest homini adjuto & elevato naturalis appetitus illius beatitudinis supernaturalis saltem implicite, hoc est, inest appetitus connaturalis, & ad beatitudinem supernaturalem, tanquam proportionatam, supposita elevatione in finem supernaturalem, de quo plura in tract. de grat.

ARTICULUS III.

An in hac vita ab aliquo homine DEVS clarè videri possit, aut aliquando visus fuerit?

SUMMARI A.

1. Vi ordinaria in hac vita DEVS non potest videri.
2. Vi extraordinaria potest.
3. Non est certum in hac vita ab ullo mortali DEVM clarè visum.
4. Est tamen probabile.
5. Præsertim in Beatissima Virgine.
6. Probabiliter hoc privilegium concessum S. Patricio Benedicto auctoritate S. Gregorii.
7. Accedit auctoritas SS. Bonaventura, Dionysii Carthusii, aliorumq.
8. Obiecto ex lumine creato.
9. Removetur ex S. scriptis.
10. Ex verbis ipsius S. Gregorii M.
11. Viso S. P. Benedicti una sensibilis, alia intellectualis.
12. Raptus ad divinam visionem non necessario impedit omnem operationem sensibilem.
13. Censura iudicetæ quorundam perstringitur.
14. Non sequitur ex visione transeunte amissio fidei.
15. Fidei veritas, oculo corporeo non videri DEVM.
16. Etiam implicantiã possibilitatis ostenditur.
17. Oppositi textus explanantur.
18. DEVS non est extra adequatum objectum intellectus.
19. Disparitas à casualitate instrumentorum.
20. Viso intellectualis in oculo corporeo implicat, & nihil probat.

§. I.

Possibilitas extraordinaria ostenditur.

1. CONCLUSIO I. Quamvis in hac mortali vita secundam viam & Legem ordinariam ab homine DEVS videri non possit: tamen secundam legem viamq. extraordinariam sive permanentem, sive R. P. Metz. g. Theol. Schol. Tom. I.

transeunter videri potest. Ita comm. cum S. D. a. 11.

Primæ partis ratio est: quia connaturalis modus DEUM intelligendi pro hoc statu, est cum cognoscere dependentem à sensibus: sed iste modus non est idoneus ad clarè intuendam divinam essentiam: quæ cum sit supremum omnium intelligibilem, intellectum maximè à sensuum officii avocatur. Unde ex historiis constat, animam quamvis ad abstractivam tantum cognitionem sublimiorum mysteriorum elevatam, subinde à sensuum actibus abalienari, & inextinguibili rapi. Quando magis intuitu divinæ essentia omnem sensuum & vitæ corporeæ operationem sopiret? qua de causa Ex. 33. dictum. *Non videbit me homo, & vivet.*

Ratio est secundò. Quòd homini pro hoc statu ceu viatori conveniat, DEUM per fidem cognoscere; sed clara DEI visio saltem permanentem obiecta non compatitur fidem: ergo non est conveniens homini viatori.

Secundæ partis ratio est primò: quia anima humana Christi, quantumvis uteretur ministerio sensuum ad alias functiones, tamen permanentem à primo suæ creationis instanti habuit scientiam beatam: cum ergo humana Christi natura & anima sit ejusdem rationis cum nostra, constat impossibile non esse, ut etiam puro homini in hoc statu permanentem communicetur clara DEI visio. Antec. declarabitur in tract. de Incarn. Constat secundò, quia Beati post resurrectionem non obstante sensuum vitæque corporeo usû DEUM videbunt. Ac tertio: quia nulla est assignabilis implicantiã, cur visio clara DEI puro homini sive permanentem, sive transeunter nequeat communicari: cum facillè imbecillitas corporis animam aggravantis divinâ virtute & extraordinario privilegio emendari possit.

§. II. De

§. II.

De facto non credo, sed probabiliter asseritur.

3. **CONCLUSIO II.** *Quamvis certum non sit, valde tamen probabile est, de facto in hac vita quosdam sanctos transeuntē & in raptu clarē vidisse divinam essentiam.*
- Ratio prime partis est: quia loca S. Scr. 1. Tim. 6. cit. Ex. 33. & Jo. 6. non quia Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est a DEO, hic vidit Patrem, univērsaliter negat a quoquam homine in hac vita videri DEUM; & in tali univērsalitate absque ullius hominis exceptione à multis SS. PP. Cyrillo, Hieron. Chyloft. Greg. Naz. aliisque à Contentoso citatis negatur hoc privilegium videnti divinam essentiam concessum mortalibus.
4. Ratio secunde partis est: quia D. Augustinus multis locis, præsertim l. 12. d. Gen. ad lit. c. 16. 27. & 28. cum S. D. hic, a. 11. ad. 2. ab hac univērsali regula excipiunt Moysen & Paulum Apostolum, fundamento ex ipsa S. script. accepto, nam de Moysē quidem DEUS dicit Num. 12. *Si quis fuerit inter vos Prophetā Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum; at non talis servus meus Moyses. Ore enim ad os loquor ei, & palam, & non per enigmata; & figuras Dominum videt.* De D. autem Paulo, ipsemet 2. Cor. 12. *raptum fuisse usque ad tertium Cælum, & raptum fuisse in paradysum, ibiq; audivisse arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Hæc autem ineffabilia non ad cognitionem fidei (aliàs illa eloqui potuisset) sed ad visionem beatorum pertinent, de quâ Il. 66. *Oculus non vidit DEUS absque te, quæ preparasti diligentibus te.* Congruentiam dat S. D. quod Moysēs fuerit Magister Judæorum, & Paulus Magister Gentium.
5. Inferes ex dictis: Si ulli sanctorum hoc privilegium fuit concessum, id maxime competere Beatissimæ Virgini, cui omnis reliquorum sanctorum prærogativa, ipsius statui congruens, est adscribenda, juxta Angelici Doct. pronunciatum in 3. p. q. 27. a. 1. *rationabiliter credo, ut illa, quæ genuit unigenitum à Patre, præ omnibus aliis majora privilegia acceperit gratia.*

§. III.

Adstruitur hoc privilegium S. Patriarchæ Benedicto.

6. **CONCLUSIO III.** *Hoc privilegium merito & probabiliter tribuitur S. Patriarchæ Benedicto, utpote accepto fundamento à summo Ecclesiæ Doctore D. Gregorio M. qui cum l. 2. Dial. c. 35. retulisset, quod vir Sanctus in quodam raptu velut sub uno solis radio totum mundum collectum conspexit. Sequenti c. 36. hunc radium fuisse DEI lumen affirmat, dicens: hoc procul dubio cernere non nisi in DEI lumine poterat. Et causam ulterius explanans, cur totum mundum ante se collectum viderit: anima, inquit, videnti Creatorem angusta est omnis creatura. Quamlibet etenim parum de luce Creatoris aspexerit, breve ei fit omne, quod creatum est, &c. Atqui videre DEUM & in*

DEI lumine significat claram visionem DEI: sic enim Glossa in illud Ex. 33. *Non videbit me homo & viveret, dicit, lumen DEI esse claritatem, quæ sit ipse DEVS.*

Atque hoc ipso modo D. Gregorium intelligit S. Bern. in serm. super illud: *Audiam, quid loquatur in me Dominus.* ubi cum Angelicam cognitionem creaturarum in DEI visione prætulisset humana cognitioni in hac vita, & dixisset: *cum contra longe beatus, perfectiusq; Angelica natura in Creatore notitiam habeat creatura: subjungit: ad quam mirum excellentiam licet ad modicum raptā fuisse videtur anima illa: quæ collectum sub uno solis radio mundum univērsum conspexit: De quo miraculo B. Papa Gregorius in libro Dialogorum scribens: Videmus, inquit, Creatorem angusta est omnis creatura.*

Idem sentit D. Bonaventura de lumin. Eccl. Scrm. 20. hæc eadem D. Gregorii verba exponens: *Mundus non fuit coangustatus in uno solis radio, sed ejus animus dilatatus, quia vidit omnia in illo, cujus magnitudine omnis creatura angusta est.* D. quoque Dionysius Carthusianus serm. d. S. Ben. & Rupertus Tuitiensis uterque visionibus & raptibus celebres hoc ipsum è D. Gregorio inferunt, propugnant nostri Ordinis Religiosi in Collegio Salmaticensi, & Capitulo Generali Valisoleitano teste Hefft. c. 35. Vite D. Ben. docent hujus Universitatis clarissimi Professores, præsertim Reverendiss. Ralsler in Theibus de Vit. DEL & Illustrissimus Reding q. 4. a. 1. n. 26. Item Max. Sandeus Theol. var. l. 3. comment. 42. exercit. 2.

Dices ex S. D. quodlib. 1. ar. 2. ad 1. & 2. istud lumen, sub quo S. Bened. vidit collectum mundum, fuisse aliquid lumen creaturæ à DEO derivatum, non ipsam divinam essentiam. Cujus indicium est, quod ad visionem divinæ essentiae in hac vita requiritur, ut mens humana rapiatur & alienetur à sensibus, adeo ut cum Apostolo Paulo nesciat, utrum sit in corpore, an extra corpus.

At Beatus P. Benedictus in illa visione non fuit alienatus à sensibus, siquidem vidit lucem corpoream & spheram igneam, in qua anima D. Germani terebatur in cælum, & in eadem visione persistens servandum Diaconum advocavit.

Sed contra est primò: Ex verbis S. script. ostendit tibi omne bonum, palam non per enigmata DEUM videt. probabiliter inferitur visio divinæ essentiae: non obstante, quod Ex. 33. DEUS ad Moysen dixerit: *Non poteris videre faciem meam. Non enim videbit me homo, & viveret.* Et in si. videbis posteriora mea; faciem autem meam videre non poteris, ex quo Interp. communiter inferunt, saltem illo tempore divinam essentiam à Moysē non fuisse inspectam. Ergo hoc multò probabilius deducitur è textu D. Gregorii, qui nequidem apparentem oppositionem habet in contrarium, prout deduxerunt SS. PP. & DD. citati.

Contra est secundò: Quod nisi D. Gregorius hoc termino ipsam DEI essentiam vel lumen gloriæ, & sub ly videns claram DEI visionem intellexisset, neque Petro interroganti satis fecisset; neque congruam dedisset responsonem. Nam ex lumine derivato, & prophetica visione non sequitur,

quitur, totum mundum simul aspici; & omnem creaturam angustiam fieri, quod tamen in præcitantibus verbis affirmat S. Pater.

Contra est tertiò, quòd omnes termini, quibus hanc visionem explicat D. Gregorius, sint proprii claræ Beatorum visioni, non autem alicujus prophetæ. Nam primò dicit, eos qui DEUM vident lucemque Creatoris aspiciunt, *videre, quomodo angustia sit omnis creatura*. Secundo illos *super se in interioribus ampliari*, tertiò *superiores mundo existere, supra se extolli, & exaltatos comprehendere, quomodo brevis sit omne creatum*. quarto S. P. Ben. *Sublevatum in mentis lumine extra mundum fuisse*, quæ omnia prophetica: solum visioni nequeunt congruè accommodari.

11. Ad rationem in contrarium Resp. duplicem fuisse illam S. Patris nostri visionem; una erat sensibilis, illius nimirum lucis, quæ noctis tenebræ fuerit fugata, & in quâ globum igneum vidit; ad quam etiam aspiciendam Servandum Diaconum vocavit.

Alterà verò fuit intelligibilis, in quâ totum mundum collectum & Angelos S. Germani animam deserentes conspexit. Nec refert, quòd visio divine essentia causet alienationem à sensibus: nam etiam D. Benedictum ita alienatum fuisse ab aliis operationibus tam sensitivis quàm intellectivis satis manifeste judicat D. Gregorius, cum dicit: *Sublevatus in mentis lumine extra mundum fuit: item videns animus est dilatatus, qui in DEO rapitur, videre potuit omne quòd infra DEUM est*.

12. Qui tamen raptus non impediit, quin divinâ virtute aliquam sensibilem operationem, illam nimirum, quâ lucem sensibilem & in illa globum igneum contempserit, exercere concomitanter poterit: siquidem & D. Paulus, uti Chrysostr. & Theodoretus apud Cornel. à Lap. existimant, in suo rapto corporeis oculis Gloriam Christi vidit, ne minor esset cæteris Apostolis, qui Christum in carne viderunt, prout ipse quoque indicat 1. Cor. 15. dicens: *novissime visus est & mihi*. Sed & D. Dionysium de cælesti hierarchia ex D. Pauli doctrina Angelorum ordines, quasi oculis spectâset, describere notat prædictus Cornel. à Lap. in c. 12. ep. 2. ad Cor. Itaque potuit similiter Beatus P. Benedictus miraculosum illius lucis aspectum cum clara visione ex divina virtute (quippe ab aliis operationibus avocatus) conjungere, & ex rapto ad se rediens ad illius quoque aspectum Servandum Diaconum evocare.

13. Unde colliges: Tam modestæ quàm prudentiæ sane deditur esse sententiam Bannezii, Contentonni, & quorundam aliorum, qui hanc nostram sententiam temerariam & improbabilem pronuntiant: quòd enim ipsi ex verbis subobscuris S. script. propter auctoritatem D. Augustini & Th. Aquin. contra multorum PP. sententiam de Moyse asserunt, cur nos de nostro S. Patre d. Gregorii verbis admodum claris propter auctoritatem D. Bernardi, Bonaventuræ, Carthus. Ruperti, & aliorum non probabiliter eriamus? accedentibus præsertim congruentis, quas ex sanctitate & Patriarchali officio S. P. Benedicti adducit Hefftenus loco citato.

Objic. Si qui Sancti in hac vita DEUM vidissent, amississent fidem; siquidem beata scientia visionis & fidei simul consistere non possunt: sed consequens est absurdum: nam utique Moyles & Paulus Apostolus etiam post raptum manserunt viatores, & fideles.

Resp. Juxta illa, quæ dicuntur in tractatu de fide, permanentem DEI visionem repugnare cum fide, non autem transeuntem, cum qua fides non habet privativam oppositionem: itaque transiens visio divinæ essentia actum quidem fidei & habitus extensionem ad illa mysteria, quæ in divina essentia repræsentabantur, quamdiu durabat, impediit, habitum tamen non destruxit, de quo plura in tractatu de fide.

§. IV.

An oculo corporeo DEVS videri possit?

Hujus quæstionis, quam aliqui parum utiliter 15. multis disputant, ex dictis patet resolutio, & conclusio. Neque videtur, nec videri potest

DEUS oculo corporeo, tam de potentia ordinaria, quàm extraordinaria. Est de fide non tantum quoad 1. p. contra idololatrias, & antropomorphitas sed etiam teste Suar. l. 2. c. 6. & Franc. de Lugo d. r. c. 1. n. 6. quoad 2. p. ex illo 1. Tim. 1. *Regi sæculorum immortalis & invisibilis*. & c. 6. *qui lucem habitus inaccessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest*. Et deducitur Theologicè ex eo, quòd DEUS sit incorporeus, nam de fide est DEUM esse incorporeum: atqui ens incorporeum & spirituale de potentia saltem ordinaria videri non potest sensu corporeo: ergo nec DEUS.

Tertia quoque pars conclusionis est comm. 16. DD. contra paucos RR. & probatur: Si oculus corporeus DEUM videret, potentia visiva ipsius ferretur extra suum adæquatum objectum (idem est judicium, de quocunque alio sensu corporeo) sed hoc est simpliciter impossibile: ergo. Minor constat: quia potentia sumit speciem ab objecto adæquato; ergo si abiret extra objectum adæquatum, etiam amitteret & mutaret suam speciem: sicut si oculus sonum perciperet, jam non esset oculus, sed auris &c. Maj. quoque probatur: Potentia visiva oculi est essentialiter corporea, & intra gradum vitæ sensitivæ contenta: ergo & objectum ipsius essentialiter est corporeum, & contentum intra limites objecti sensibilis: nempe lucidum & coloratum, atqui DEUS, sicut & alius quisque spiritus est objectum incorporeum & insensibile, nullâ qualitate sensibili tinctum: ergo si oculus corporeus DEUM videret, abiret extra suum objectum adæquatum.

Objic. contra primam partem. illud Job. 19. 17. *In carne mea videbo DEVM salvatorem meum*: & c. 42. *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te*. Resp. S. D. hic a. 3. ad 1. in primo loco significari, quòd olim post resurrectionem in carne existens, non tamen oculo carnis sit visurus DEUM. In altero loco intelligi aures & oculum mentis.

Objic. contra tertiam partem conclusionis primo: 18.

mò: Quamvis DEUS sit extra objectum connaturale & proportionatum intellectus, tamen ratione potentia obediencialis intellectus elevari potest ad videndum DEUM, ergo idem dicendum de oculo corporeo. Resp. DEUM esse sit extra objectum, ut vocant, intensivum & proportionatum nostri intellectus, hoc est, ad quod intellectus proprius & nativis viribus potest pertingere; non tamen esse extra objectum specificativum extensivum & adæquatum: dum econtra DEUS & quisquis alius spiritus est extra objectum adæquatum & specificativum oculi, non tantum secundum gradum specificum, secundum quem limitatur ad objectum lucidum & coloratum, sed etiam secundum gradum congruum vitæ corporeæ sensitivæ. Si dicas: Plus distat essentia divina à finito intellectu, quam spiritus à corpore, distinguo: in ratione entis, concedo: in ratione potentia & objecti, nego: sic enim (ut mox apparebit) habent majorem convenientiam in gradu immaterialitatis.

19. Objic. secundò. Instrumenta corporea divinitus elevantur ad producendos effectus spirituales, qui sunt extra sphaeram activitatis ipsorum,

veluti cum ignis infernalis torquet demones, cum Sacramenta physice producant gratiam: ergo etiam potentia corporea elevari potest ad videndum DEUM, quantumvis sit extra objectum proportionatum ipsius. Resp. esse disparitatem, quòd potentia cognoscitiva principaliter influant in suas operationes; & ab iis, sicut etiam ab objectis speciem accipiant: at instrumenta extrinsecus assumuntur à causa principali, ut ipsius intentioni & virtuti deserviant, neque à suis actibus & effectibus intrinsecam speciem sortiuntur.

Objicies tertio. Quid impedit, ne DEUS secundum visionem intellectualem ponatur in oculo? sed cum oculus corporeus videret DEUM, utpote in se habens visionem DEI. Resp. in primis casum esse impossibilem, quia visio intellectualis, cum sit essentialiter vitæ secundæ intellectualis, si in oculo corporeo poneretur, non esset amplius visio intellectualis. Secundò, dato non concessio antecedente, necdum tamen oculus corporeus posset denominari videns DEUM: quia illa visio oculi non informaret modo vitali, & quatenus vitalis actualitas ipsius, sed præcisè modo mortuo, & quatenus recepta in subiecto inhaesionis.

ARTICULUS IV.

Sine possibilis intellectus creatus, qui connaturaliter DEUM videat?

S U M M A R I A.

1. Veritas fidei.
2. Prima ratio ex illo axioma: Modus cognoscendi sequitur modum essendi.
3. Secunda. quòd cognoscens & cognitum connaturale debeant esse in eodem gradu immaterialitatis.
4. Tertia ex supernaturalitate actus.
5. Instantia de DEO, Angelo, anima &c.
6. Cognitum inferius non excedit capacitatem superioris cognoscentis.
7. Angelus inferior est in eodem gradu immaterialitatis generica cum superiori.
8. Anima rationalis alteram non videt intuitivè, quia est corporea ut quo.
9. Abstractiva cognitio attingit actum purum per species alienas.
10. Connaturalitas videndi DEUM in Beato est extrinseca.
11. Implicat complexum naturale tanta perfectionis, quam est intellectus cum lumine glorie.
12. Implicantia substantia creata supernaturalis ex multiplici ratione.
13. Varia absurda ex opposita sententia.
14. Quid probet modus supernaturalis?
15. Quomodo participetur ratio substantia increata à creaturis?
16. Repugnat creata substantia supernaturalis, quæ creata substantia.
17. Cur in ordine naturæ participetur ratio substantia?
18. Accidens supernaturale, cur non exigat subiectum connaturale?

§. I.

Rationes S. D. pro implicantia hujus possibiliter.

DE fide certum est, quòd homo secundum potentiam ordinariam viribus naturæ non possit pertingere ad claram DEI visionem. Constat ex Apostolo Rom. 6. *Gratia DEI vitæ aeterna*, ergo supra vires naturæ. Item ex 1. Tim. 6. *qui lucem habitat inaccessibleem*, &c. in quæ verba D. Anselmus: *si inaccessibleis est lux, in qua ipse manet, quomodo nobis dicitur, accedite ad eum & illuminamini? sed inaccessibleis est viribus nostris, acceditur autem muneribus suis*. Eodem sensu dicit 1. Cor. 2. *quæ DEI sunt nemo cognovit, nisi spiritus DEI*, & Matt. 11. *Christus: Nemo novit Filium, nisi Pater, & cui voluerit Filius revelare*, II. 64. *Oculus non vidit DEUS absque te, quæ preparasti diligentibus te: quæ tametsi de cognitione per fidem accipi possint & debeant, hoc ipso tamen concludunt, non posse dari claram visionem per vires naturæ; siquidem ista æquè supernaturalis, & incomparabiliter perfectior est cognitione fidei*. Constat etiam ex definitione Concilii Viennensis, juxta c. *ad nostrum*. Clement. d. *Hereticis*, ubi damnatur iste error Be-guardorum: *anima non indiget lumine glorie ipsam elevante ad DEUM videndum, & eo beate fruendum*. Controversia igitur est, siene hoc saltem possibile de potentia extraordinaria ubi (ut rectè advertit Reding q. 4. a. 1. controv. 3.)

major

major est dissenso in probatione implicantiæ, quam in ejus concessione.

CONCLUSIO. *Est simpliciter impossibile, ut intellectus creatus viribus naturalibus DEUM clare videat.* Ita S. D. hic. a. 4. & 5. ad 3. Probatur primò ex illo axiomate: *Modus cognoscendi sequitur modum essendi.* Ut DEUS ab aliqua creatura clare videretur, ut in se est, deberet cognosci juxta modum essendi sibi proprium & quem in se habet: sed juxta hunc modum naturaliter videri à creatura non potest. ergo. Major est ens infinitum, actus purus &c. non videtur quidditative, ut in se est. Minor in quâ est difficultas, probatur: Quilibet natura intellectualis connaturaliter cognoscit suum objectum juxta modum essendi sibi proprium; sed modus essendi cujuslibet creaturæ est infinites inferior, quam modus essendi, quem DEUS habet in se ipso: ergo non est dabilis aliqua creatura intellectualis, quæ connaturaliter DEUM videat, juxta modum essendi, quem habet in se ipso. Nam modus essendi creaturæ est finitus, limitatus, compositus, ideoque DEUM non nisi admodum entis compositi connaturaliter potest cognoscere, quod non est intuitivè, sed abstractivè cognoscere. Major probatur: tum quia modus cognoscendi est proprietas naturæ intellectualis, adeoque commenturatur naturæ: tum etiam ex inductione cognoscendum; nam quia anima bruti corporea est & materialis, nil nisi materiale, & per species materiales cognoscit; anima rationalis, quia unita corpori, cognoscit omnia per species spirituales; sed tamen à phantasmatibus acceptas, adeoque dependenter à corpore: Angelus, quia est substantia saltem metaphysicè composita, nihil intuitivè & quidditivè cognoscit, quam ens potentialitati permixtum, DEUS quia actus purus, se ipsum connaturaliter cognoscit & intuetur per suam essentiam.

Constat. Modus cognoscendi connaturalis enti infinito, non potest fieri connaturalis enti finito, nisi quatenus participat naturam entis infiniti: sed modus intuitivè & quidditivè videndi divinam essentiam, est connaturalis enti infinito: ergo non potest fieri connaturalis alicui creaturæ, nisi quatenus per gratiam & lumen gloriæ elevatur ad participationem divinæ naturæ & intellectualitatis.

3. Probatur secundò. Potentia cognoscitiva debet esse in eodem gradu immaterialitatis cum objecto connaturaliter cognito: sed implicat, ut intellectus creatus sit in eodem gradu immaterialitatis cum DEO clare viso: ergo implicat ut DEUS clare visus sit objectum connaturale creati intellectus. Major probatur: cognitio fit per hoc, quod cognitum est in cognoscente: ergo ut cognitio fiat connaturaliter, debet etiam ex parte cognoscentis esse capacitas connaturalis ad recipiendum objectum: sed nisi sit tanta immaterialitas ex parte potentia cognoscitivæ, quanta est ex parte objecti cognoscibilis, non est connaturalis capacitas ipsius: non enim minus intellectualitas seu intelligibilis capacitas accipitur ex immaterialitate, quam intelligibilitas objecti: ergo nisi potentia cognoscitiva sit in eodem gradu im-

materialitatis cum objecto, non potest illud connaturaliter cognoscere, ut in se est.

4. Probatur tertio. Actus per essentiam supernaturalis non potest elici viribus naturæ: aliàs esset, & non esset supernaturalis: sed visio DEI ut in se est, est actus per essentiam supernaturalem; non enim minus objectum specificativum visionis, quam principia ipsius sunt supernaturalia: ergo non potest elici viribus naturæ. Sed contra istas rationes.

§. II.

Solvuntur instantiæ Adversariorum.

Objicies primò. DEUS & Angeli vident connaturaliter objecta materialia. & 2. Angelus inferior superiorem; nec tamen conveniunt in gradu immaterialitatis. 3. Tametsi animæ rationales in gradu immaterialitatis conveniant, tamen in hoc statu una intuitivè non videt alteram. 4. Licet DEUS etiam abstractivè cognitus sit actus purus, tamen habemus de ipso connaturalem cognitionem abstractivam. 5. Lumen gloriæ & totum complexum ex intellectu beati & lumine gloriæ infinite distat ab actualitate divinæ essentiæ; & tamen intellectus instructus lumine gloriæ connaturaliter DEUM videt: ergo falsum est, quod objectum & potentia cognoscens debeant esse in eodem gradu immaterialitatis.

6. Respond. ad primum primò. Cognitum minoris actualitatis, ut sunt objecta materialia respectu DEI & Angeli, tamen posse esse in cognoscente superiori, cum non adæquet, multò minus excedat capacitatem ipsius: & cognitum majoris actualitatis, qualis est essentia DEI ut in se est, non potest esse connaturaliter in inferiori cognoscente, siquidem excedit capacitatem ipsius. Resp. secundò. Etiam materialia à DEO & Angelis cognosci, juxta proprium modum immaterialitatis: nimirum à DEO per suam divinam essentiam, ab Angelo per species spirituales infusas, unde instantia manet ipsis Adversariis solvenda.

7. Ad secundum Resp. quod licet Angelus inferior sit in minori gradu immaterialitatis specificæ secundum accessum ad actum purum, esse tamen in eodem gradu immaterialitatis genericæ secundum recessum à materia physica, quod sufficit, ut unus alterum quidditivè & intuitivè possit videre.

8. Ad tertium Resp. ideo animam rationalem in hoc statu non posse videri intuitivè: quia licet habeant eundem essendi modum, iste tamen est corporeus ut quo, & in operationibus suis à materia dependens.

9. Ad quartum Resp. In abstractiva cognitione actum purum, non cognosci ad modum actus puri & ut in se est, sed ad modum cognoscentis & per species alienas, in visione autem deberet cognosci ut in se est, & secundum proprium modum essendi.

10. Ad quintum Resp. Intellectum elevatum lumine gloriæ connaturaliter videre DEUM, connaturalitate non intrinsecus in intellectu radicatum,

digata, sed extrinsecus à DEO communicata & participata.

§. III.

Implicantia create substantie supernaturalis.

11. Inferes ex dictis primò. Implicare creaturam, quæ in ordine naturali, sit tantæ perfectionis, quam sit complexum ex intellectu & lumine gloriæ; sibi quæ proinde per purum beneficium ordinis naturalis claræ DEI visionem habeat connaturaliter debitam: quia cum ordo naturæ sit simpliciter inferior & imperfectior, quam ordo gratiæ, quantumcunque perfectionis addatur alicui creaturæ intra ordinem naturæ, nunquam tamen pertinget ad perfectionem supernaturalis ordinis gratiæ, sicuti nec venialia peccata in infinitum multiplicata pertingunt ad infinitam malitiam peccati mortalis.

12. Inferes secundò. Implicare creatam substantiam supernaturalem, cui lumen gloriæ per modum proprietatis (& consequenter etiam visio) sit connaturaliter debitum. Deducitur ex S. Augustino l. 11. de Civ. DEL. cap. 2. ubi sic habet: *Quantvis non omnis beata possit esse creatura, nec enim hoc munus adipiscuntur fera, saxa, ligna, &c. Ea tamen qua potest, non ex se ipsa potest, quia ex nihilo creata est, sed ex illo, a quo creata est.*

Ratio est primò. Si lumen gloriæ posset alicui creaturæ esse connaturaliter debitum, etiam forma ad quam ultimatò disponit, posset esse connaturaliter debita: sed est impossibile, ut essentia divina, ad quam nostro intellectui per modum speciei intelligibilis uniendam lumen gloriæ ultimatò disponit; sit alicui creaturæ connaturaliter debita; ergo etiam implicat talis creatura, cui lumen gloriæ sit connaturaliter debitum.

Ratio est secundò. Lumen gloriæ, nec non ipsa visio hæc ratione esset ex hypothesi supernaturalis, & non esset: quia supernaturale est, quod excedit vires totius naturæ creabilis: sed visio & lumen gloriæ, utpote naturæ creatæ debitum, non excederet vires totius naturæ creabilis: ergo neutrum esset supernaturale.

Ratio est tertio. Omne ens supernaturale est tale, vel quia in se ipso excedit totum ordinem entis creati & creabilis; vel quia dicit intrinsecam & specificativam sui habitudinem ad ens à se, quatenus excedit omne ens creatum & creabile: sed substantia creata neutro modo potest esse supernaturalis. Non primò, quia quod se ipso excedit totum ordinem entis creati, est ens increatum, & à se, adeoque DEUS. Non secundò modo, quia substantiæ specificativum est pars intrinseca ipsius, non habitudo ad aliquid extrinsecum.

13. Hinc ratio est quartò: quia talis substantia supernaturalis, cui lumen gloriæ esset connaturaliter debitum, non esset creatura, sed DEUS. Sequela probatur primò, quia per naturam & essentiam esset prima radix visionis & charitatis;

adeoque esset gratia subsistens, & haberet naturam divinam non analogicè & adoptivè, sed substantialiter & univocè communicatam: nec esset per naturam serva, sed filia DEL.

Secundò: quia esset per naturam simpliciter impeccabilis, quod SS. PP. cum S. D. 1. p. q. 63. a. 1. in c. & Scotus in 2. dist. 23. q. un. soli DEO volunt esse proprium.

Tertio: quia foret per naturam beata, adeoque rursus per naturam indestruibilis: siquidem actualis perpetuitas est essentiale predicatum beatitudinis.

Quartò. Talis creatura posset alios sanctificare & justificare, siquidem principaliter & connaturaliter contineret principia sanctitatis & visionis.

Quintò. Si lumen gloriæ posset esse connaturaliter debitum, etiam lumen propheticum posset esse hoc modo debitum, siquæ futurorum contingentium cognitio posset ejusmodi creaturæ esse connaturaliter debita, quam tamen cognitionem Theologi cum Tertull. pro caractere & testimonio divinitatis agnoscunt.

Sextò. Talis substantia careret potentia obedientiali, dum omnia quæ aliis conveniunt per elevationem & potentiam obedientialem, illi substantiæ deberentur, & convenirent, per naturam.

Oppones primò. Potest probabiliter dari modus substantialis. v. g. unionis hypotattica: ergo etiam alia substantia supernaturalis. Resp. Etiam si unio hypotattica esset modus substantialis (quod tamen in nostra Theologia fallum est) illud tanquam ens incompletum per intrinsecam habitudinem ad extremum supernaturale specificari posse: non autem substantiam completam, de qua sermo est.

Secundò. Attributa divina à creaturis participari in ordine supernaturali; ergo etiam ratio substantiæ potest in ordine supernaturali participari. Resp. dist. conseq. ratio substantiæ in ordine supernaturali participatur analogicè & accidentaliter, concedo: univocè & substantialiter, nego.

Tertio. Vel repugnaret creata substantia supernaturalis, quæ creata, vel quæ substantia est: non quæ creata, quia dantur plurimæ entitates creatæ supernaturales, ut gratia, charitas &c. non quæ substantia est, quia DEUS est substantia supernaturalis. Resp. repugnare ex utroque capite simul sumpto, ut ex dictis patet.

Quartò. In ordine naturali ratio substantiæ potest à creatura substantialiter participari: ergo etiam in ordine supernaturali. Resp. disparitatem esse, quòd ordo naturæ non specificet per habitudinem ad DEUM; uti contra ordo supernaturalis specificatur per habitudinem ad DEUM, ut est in se ipso.

Quintò. Omne accidens dicit ordinem ad aliud: quod subjectum connaturale; ergo cum debetur accidentia supernaturalia creata, dari poterit aliquod subjectum connaturale ipsorum: sed hoc non esset aliud, quam substantia supernaturalis, ergo. Resp. ex hoc nimium probati, nempe quòd defacto daretur talis substantia creata super-

pernaturalis. Resp. secundò disting. antec. nisi sint per essentiam elevatio naturæ inferioris ad participationem superioris concedo: si sint, ut gratia, lumen gloriæ &c. nego: tunc enim magis

habent proportionem ad id, cuius sunt participatio, quàm ad id, à quo participantur, nec exigunt subjectum connaturale, sed obedientiale.

DISPUTATIO VII.

DE

Specie concurrente ad visionem.

EX communi Philosophorum præter potentiam intellectivam plura alia principia ad eadem intellectionis solent concurrere, quorum aliqua tenent se ex parte potentia, tanquam confortationes ipsius, veluti habitus intellectuales, aliqua verò ex parte obiecti, veluti species impressa & expressa, per quas obiectum in esse intelligibili cum potentia coniungitur: siquidem ex veteri eorundem Philosophorum placito, requiritur unio obiecti cum intellectu, ut ex utroque gignatur notitia. Igitur prædictam doctrinam ad visionem beatificam applicando, quæritur, utrum similia principia, vel ex parte DEI cogniti, ut species impressa & expressa, vel ex parte potentia, ut lumen gloriæ, de facto dentur, aut dari possint, vel debeant: ideoque à specie impressa incipiendo sit.

ARTICULUS I.

An detur in visione, vel dari possit species impressa quidditative representans Divinam essentiam?

S U M M A R I A.

1. Triplex similitudo intelligibilis obiecti.
2. Species impressa quidditative in esse representativa continet naturam obiecti.
3. Hac tenet se ex parte obiecti.
4. Essentia divina non potest clare videri per similitudinem obiectivam.
5. Auctoritas D. Th. contra speciem impressam.
6. Debet esse infinita & actus purus.
7. Eiusmodi species non esset limitata ex parte potentia.
8. DEVS per essentiam intelligibilis non potest fieri talis per speciem creatam.
9. Est intelligibilis per essentiam etiam in ordine ad intellectum creatum.
10. Species impressa foret essentialiter superflua.
11. Disparitas inter omnipotentiam & intelligibilitatem.
12. Disparitas de cognitione Angelica.
13. Lumen gloriæ apud S. D. est tantum similitudo participativa divina essentie.
14. Non est necesse omnia comprincipia causæ assimilata esse formaliter assimilativa.
15. Actus primus intelligendi requirit etiam principium ex parte obiecti.
16. Disparitas de voluntate, quæ non est representativa, ut intellectus.
17. Disparitas de gratia sanctificante.
18. Disparitas de accidente, quod representativè potest esse substantia.
19. Disparitas de specie abstractiva.
20. Non posset DEVS temperare concursum in productione speciei, quin produceret infinitam.

R. P. Alex. Theol. Schol. Tom. I.

21. Visio creata subjectivè, est tamen infinita obiectivè.
22. Visio creata habet principia sui ordinis subjectivè, non obiectivè.

§. I.

Præsupposita.

SUPpono primò. Intelligibilem similitudinem obiecti, quæ ad rerum cognitionem servire possit, esse triplicem: juxta doctrinam S. D. quodlibet 7. a. 1. Prima est similitudo obiectiva, quam ibid. S. D. appellat *med. um in quo*, & est similitudo, quæ prius in se cognita ducit in cognitionem eius, cuius est similitudo, sicut imago Cæsaris prius in se cognoscitur, & ut sic cognita ducit in cognitionem Cæsaris: ideoque dicitur medium cognitum, & semper parit mediatam rei cognitionem. Secundò est similitudo formalis quæ, seu *medium quo & incognitum*, estque similitudo, quæ sine prævia sui cognitione obiectum immediatè representat, ut species lapidis representat lapidem. Hæc species intelligibilis dividitur in *impressam & expressam*. Impressa ex Philosopho in 3. de an. te. 33. est *quædam qualitas vicaria, quæ in movenda & determinanda potentia ad cognitionem obiecti, eidem obiecto substituitur*. Expressa est, *quam intellectus producendo sibi metipsum obiectum representat, & sistit in esse cognito*, quod etiam *verbum mentis* dicitur. De hac posterius art. 3. de priori specie impressa hoc loco est sermo. Tertia est *similitudo participativa*, hoc est participatio divinæ intellectualitatis, quo

K